Grafimedia in cijfers

JUNI 2008

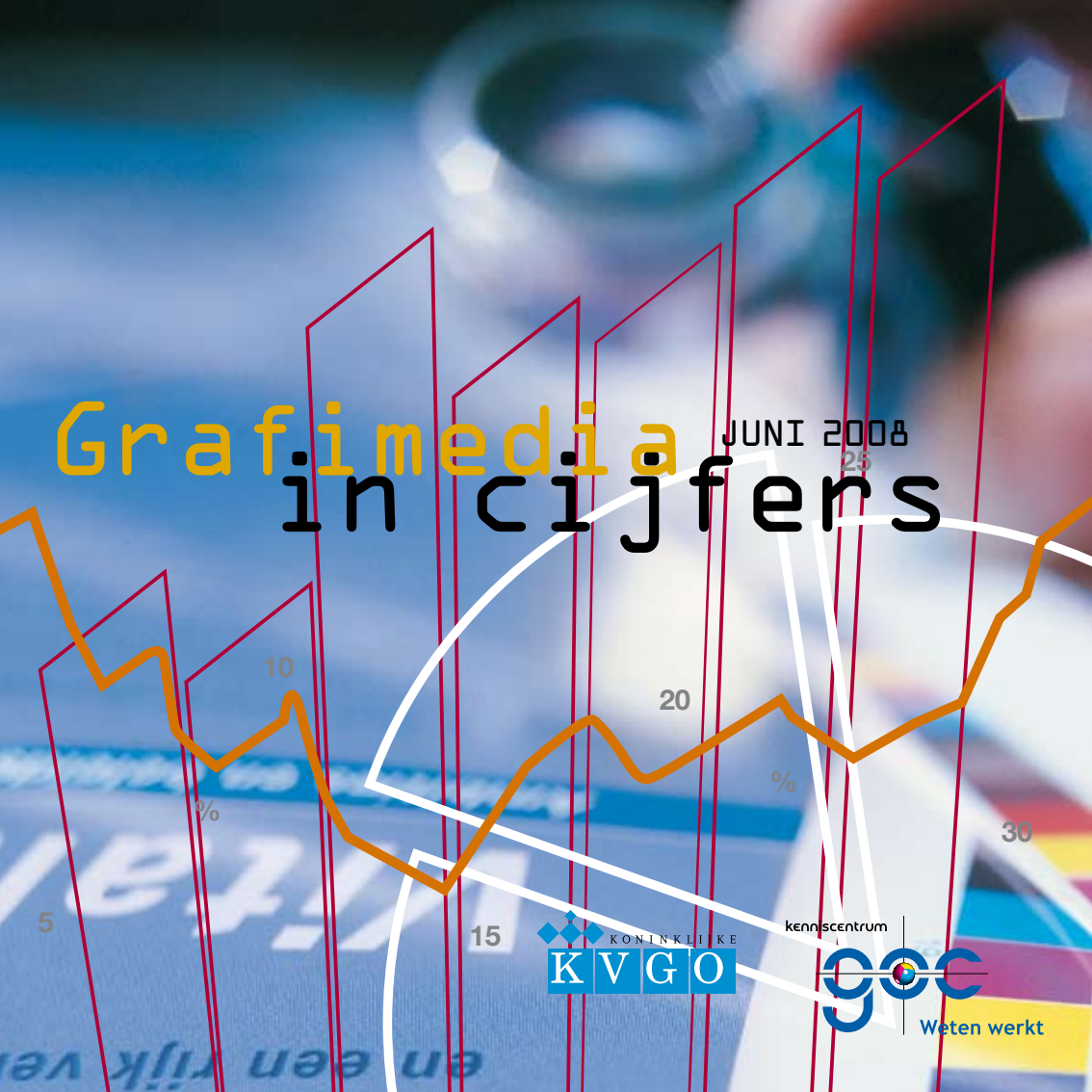

KONINKLIJKE KVGO

kenniscentrum goc Weten werkt

Grafimedia in cijfers

manufactured
2K5
L15MD
LGT BLACK
2K5
L15FZ
CYAN
2C7
L15G2
MAGENTA
2A6
LGT CYAN
P

Inhoud

Branche in cijfers

7 • Aantal bedrijven en werkzame personen in de branche
8 • Bedrijven en werkzame personen naar hoofdactiviteit bedrijf
9 • Ontwikkeling van de reële omzet in de grafimediabranche
10 • Verdeling van de omzet naar hoofdactiviteit bedrijf
11 • Verdeling van de omzet in drukkerijen naar soort product
12 • Verdeling van de omzet in grafische afwerkingsbedrijven naar soort product
13 • De opbouw van de omzet bij verschillende soorten bedrijven
14 • Verdeling van de grafische omzet naar opdrachtgevers
15 • Im- en export van grafische producten
16 • Innovaties in nieuwe diensten bij grafimediabedrijven

Kerngegevens KVGO-leden

18 • Ontwikkeling aantal KVGO-ledenbedrijven en werkzame personen
19 • Aantal KVGO-ledenbedrijven en werkzame personen per provincie

Arbeidsmarkt in cijfers

21 • Werkgelegenheid naar beroepsgroep
22 • Regionale verschillen in vraag naar personeel
23 • Totaal aantal openstaande vacatures
24 • Vacaturegraad binnen de grafimedia-branche per provincie
25 • Kanalen van personeelswerving
26 • Werkzame beroepsbevolking Nederland en grafimediabranche
27 • Gemiddelde leeftijd en werkgelegenheid
28 • Leeftijdsopbouw werknemers grafimediabranche
29 • Doorstroom gediplomeerden uit mbo-beroepsonderwijs
30 • Inkrimping in formatieplaatsen en aantal vacatures per beroepsgroep

Beroepsopleiding in cijfers

32 • Aantal leerlingen grafimedia beroepsop-leiding en geaccrediteerde leerbedrijven
33 • Aantal leerbedrijven naar hoofdactiviteit
34 • Leerlingen grafimedia beroepsopleiding mbo 2007-2008 naar geslacht
35 • Leerlingen specifiek grafimediaberoepen mbo 2007-2008 per school
36 • Samenhang instroom jonge werknemers en beroepsopleiding in bedrijven

Trainingen in cijfers

38 • Aantal cursisten open inschrijving en in-company projecten
39 • Aantal cursisten bij het trainingscentrum van Kenniscentrum GOC
40 • Cursusdeelnemers Kenniscentrum GOC naar leeftijd

Voorwoord

Voor het vijfde opeenvolgende jaar verschijnt 'Grafimedia in cijfers'. Op een overzichtelijke wijze worden cijfers over de omvang van de branche, ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en gevolgde opleidingen gepresenteerd.

De Koninklijke KVGO en Kenniscentrum GOC voorzien met dit naslagwerk in de behoefte naar actueel cijfermateriaal, weergegeven in heldere tabellen en grafieken en voorzien van een duidelijke toelichting.

Hoeveel mensen werken er? Bij hoeveel bedrijven? Hoe is de omzetontwikkeling bij die bedrijven? En hoeveel van hen zijn lid van het KVGO? Hoe staat het met de werkgelegenheid, de vacatures en de leeftijdsopbouw?

Vooral onderzoekers, analisten, politici en jongeren die kennis willen maken met de branche kunnen hun voordeel doen met de kengetallen. Maar 'Grafimedia in cijfers' is boeiend voor iedereen die in deze bedrijfstak werkt en op zoek is naar de belangrijkste trends en ontwikkelingen.

Wegens afrondingsverschillen komen totalen soms niet precies op 100% uit.

Koninklijke KVGO

Het KVGO is de ondernemersorganisatie in de grafimediabranche. De grenzen van de bedrijfstak vervagen en de rol van het KVGO wordt breder. Het beleid is gericht op groei in de sectoren binnen de communicatie-media.

De kerntaken zijn: Arbeidsvoorwaarden en Sociale Zekerheid, Arbo en Milieu, Sociaal Platform, Kennis en Informatie en Imago. De belangenbehartiging moet voor de leden direct of indirect een herkenbare toegevoegde waarde opleveren.

Kenniscentrum GOC

Onderwijs, arbeidsmarkt, training en advies. Dat zijn de terreinen waarop Kenniscentrum GOC actief is voor werkgevers en werknemers in de kunst-, cultuur- en mediasector. Een groot deel van de activiteiten wordt uitgevoerd in opdracht van de sociale partners in de grafimediabranche: Koninklijke KVGO, NDP, VRN, FNV-KIEM en CNV-Media.

Kenniscentrum GOC onderhoudt de competentiegerichte kwalificatiestructuur voor het grafimediaberoepsonderwijs en zorgt voor een goede aansluiting tussen onderwijs en beroepspraktijk. Ook speelt het kenniscentrum een belangrijke rol in de uitvoering van het praktijkleren. Adviseren van werkgevers, ondersteunen van praktijkopleiders en zorgen voor voldoende leerbedrijven zijn daarvan belangrijke voorbeelden. Met de vacaturesite www.vacaturekracht.nl en andere activiteiten stimuleert Kenniscentrum GOC de instroom van nieuwe werknemers in de branche. En met diverse onderzoeken naar trends en ontwikkelingen in de branche ondersteunt Kenniscentrum GOC de beleidsmakers. Bovendien biedt Kenniscentrum GOC een breed scala aan trainingen.

6 Branche in cijfers

Aantal bedrijven en werkzame personen in de branche

De grafimediabranche bestaat voor een groot deel uit kleine en middelgrote bedrijven. Bijna tweederde van de bedrijven telt minder dan 10 personen en slechts 51 bedrijven hebben meer dan 100 medewerkers. Het gemiddelde over alle bedrijven ligt op 15 personen. Deze gemiddelde bedrijfsgrootte daalde de afgelopen 10 jaar vanwege de krimpende werkgelegenheid binnen de branche. Vooral de grote bedrijven nemen in omvang af.

Alhoewel er weinig grote bedrijven zijn, werken daar wel veel mensen. Bij de 51 bedrijven met meer dan 100 personen, voornamelijk drukkerijen, werken zo'n 7.200 mensen. De meeste werkgelegenheid zit echter bij het middelgrote bedrijf dat tussen de 20 en 100 medewerkers heeft. Daar werken in totaal ongeveer 21.200 mensen.

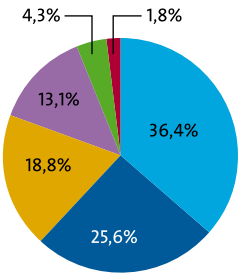

bedrijven

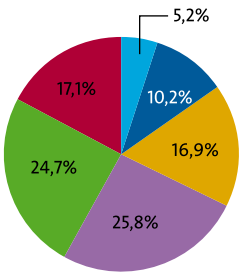

werkzame personen

Grootteklasse:

	0 - 4	*werkzame personen*
	5 - 9	*werkzame personen*
	10 - 19	*werkzame personen*
	20 - 49	*werkzame personen*
	50 - 99	*werkzame personen*
	> 100	*werkzame personen*

Totaal bedrijven: 2.797
Totaal werkzame personen: 42.042
- *mannen: 30.691 (73%)*
- *vrouwen: 11.351 (27%)*

bron: KVGO Dienstencentrum

Bedrijven en werkzame personen naar hoofdactiviteit bedrijf

Een andere manier om bedrijven in te delen is naar hun grafische hoofdactiviteit. De hoofdactiviteit heeft te maken met specialisatie in een bepaalde fase in het grafische productieproces: voorbereidende werkzaamheden (prepress), drukken en grafisch afwerken.

264 Bedrijven zijn gespecialiseerd in voorbereidende werkzaamheden en hier werken 2.205 personen. 209 Bedrijven hebben zich toegelegd op de grafische afwerking en hebben in totaal 4.800 personen in dienst. Verreweg de grootste groep bedrijven (2.024) heeft als hoofdactiviteit drukken. Driekwart van hen voert ook de bijbehorende voorbereidings- en grafische afwerkingswerkzaamheden zelf uit. In totaal werken 30.785 mensen in een drukkerij. Daarnaast zijn er nog 300 bedrijven met andere grafische activiteiten. Daar werken 4.252 mensen.

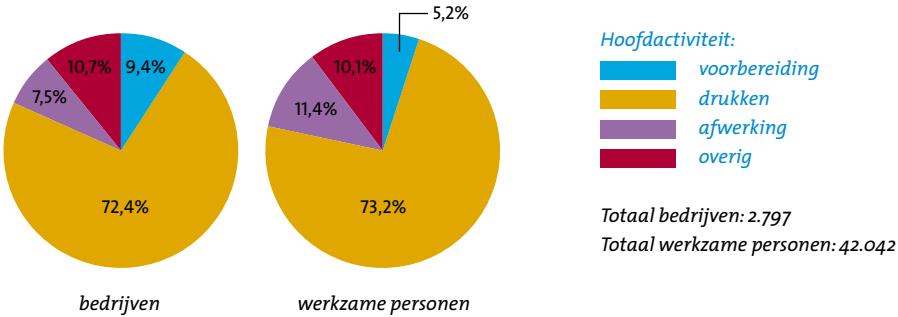

bron: KVGO Dienstencentrum

Ontwikkeling van de reële omzet in de grafimediabranche

In de tweede helft van de jaren 90 was er een economische hoogconjunctuur. De omzetontwikkeling van de grafimediabranche hield gelijke tred met die van de totale industrie en was zelfs iets beter dan voor de gehele Nederlandse economie. Echter, sinds de economische teruggang vanaf 2001 doet de grafimediabranche het een stuk slechter dan de totale industrie en het totale bedrijfsleven. Hieruit blijkt dat de grafische bedrijven sterk reageren op ontwikkelingen in de economie. (De reële omzet is gecorrigeerd voor de jaarlijkse prijsontwikkeling.)

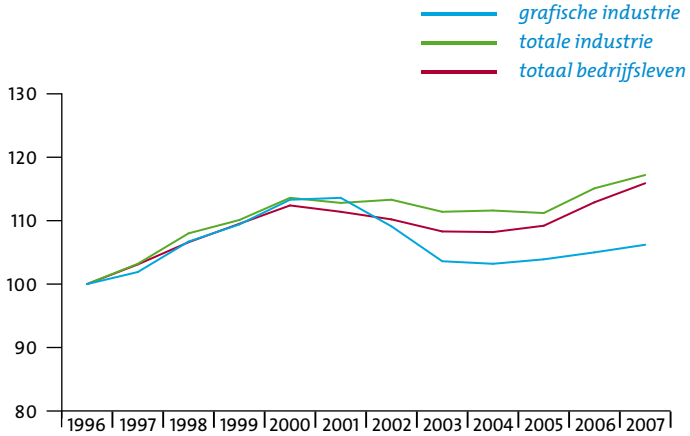

bron: KVGO Dienstencentrum

Verdeling van de omzet naar hoofdactiviteit bedrijf

De drukkerijen realiseerden in 2007 een omzet van 7,1 miljard euro aan drukwerk, dat is 92% van de totale omzet in de branche. Gespecialiseerde voorbereidingsbedrijven produceerden samen een omzet van 247 miljoen euro (3%) en gespecialiseerde grafische afwerkingsbedrijven 359 miljoen euro (5%). De totale omzet in de branche was in 2007 ruim 7,7 miljard euro. In 2007 groeide in drukkerijen de omzet, in voorbereidingsbedrijven bleef de omzet gelijk en in afwerkingsbedrijven daalde de omzet, omdat drukkerijen steeds meer zelf afwerken.

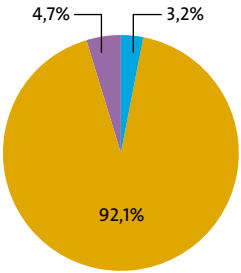

Activiteit:

- *gespecialiseerde voorbereidingsbedrijven*
- *drukkerijen*
- *gespecialiseerde afwerkingsbedrijven*

Totaal omzet grafimediabranche 2007: € 7.678.000.000

bron: KVGO Dienstencentrum

Verdeling van de omzet in drukkerijen naar soort product

De gespecialiseerde voorbereidingsbedrijven leveren een breed scala aan producten, waaronder ook digitale bestanden. Deze digitale bestanden dienen niet alleen als basis voor drukwerk, maar ook voor andere media. Door deze verwevenheid van technieken is het lastig een uitsplitsing van de omzet naar productgroepen te maken. Bij drukkerijen en afwerkingsbedrijven kan dit wel.

Reclamedrukwerk vormt 35% van de totale omzet in drukwerk. Daarom is de branche zo gevoelig voor de economische conjunctuur. In economisch slechte tijden worden reclamebudgetten ingekrompen en dit heeft direct grote gevolgen voor de omzet van grafische bedrijven. In mindere mate geldt dit ook voor de omzet van kranten en tijdschriften. De omzet in boeken en jaarverslagen is minder gevoelig voor economische schommelingen. Boeken en tijdschriften gedragen zich zeer stabiel qua omzetontwikkeling. Ook andere mediavormen als internet en DVD blijken sterk gevoelig te zijn voor de economische conjunctuur.

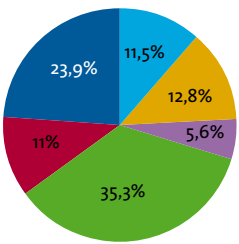

Producten:

- *krant(achtig)en*
- *tijdschriften*
- *boeken/jaarverslagen*
- *reclamedrukwerk*
- *verpakkingsdrukwerk*
- *overig drukwerk*

Totaal omzet drukkerijen: € 7.072.000.000

bron: KVGO Dienstencentrum

Verdeling van de omzet in grafische afwerkingsbedrijven naar soort product

Opdrachtgevers kiezen steeds vaker voor een gespecialiseerde marktbenadering bij de communicatie met hun klanten en combineren daarbij meerdere mediavormen (crossmedia). Dit leidt tot een grotere diversiteit in opdrachten voor grafische bedrijven. Daarbij laten veel opdrachtgevers ook graag de adressering en postverzending over aan specialisten. Grafische afwerkingsbedrijven spelen hier op in door kleine orders met speciale bindtechnieken snel te kunnen verwerken. Indien nodig kunnen deze bedrijven zelfs de database van de opdrachtgever geschikt maken voor de toepassing van gepersonaliseerd drukwerk en moderne marketingtechnieken.

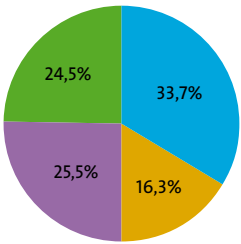

Producten:

- *tijdschriften*
- *boeken*
- *reclamedrukwerk*
- *overig*

Totaal omzet afwerkingsbedrijven: € 359.000.000

bron: KVGO Dienstencentrum

De opbouw van de omzet bij verschillende soorten bedrijven

Grafische bedrijven kopen materialen in om producten te kunnen maken. De kosten van deze ingekochte materialen worden in economische termen verbruikswaarde genoemd. Daarnaast betalen bedrijven arbeidskosten, maken zij overige kosten en willen zij er iets op verdienen (bruto bedrijfsresultaat).

Voor de verschillende bedrijven en voor de gehele branche is de verdeling van deze kosten in kaart gebracht. Duidelijk is te zien dat drukkerijen meer verbruikswaarde in hun omzet hebben dan voorbereidings- en grafische afwerkingsbedrijven. De omzet van voorbereidings- en grafische afwerkingsbedrijven bestaat daarentegen voor een groter deel uit arbeidskosten. Het bruto bedrijfsresultaat is het laagst bij afwerkingsbedrijven en het hoogst bij voorbereidingsbedrijven.

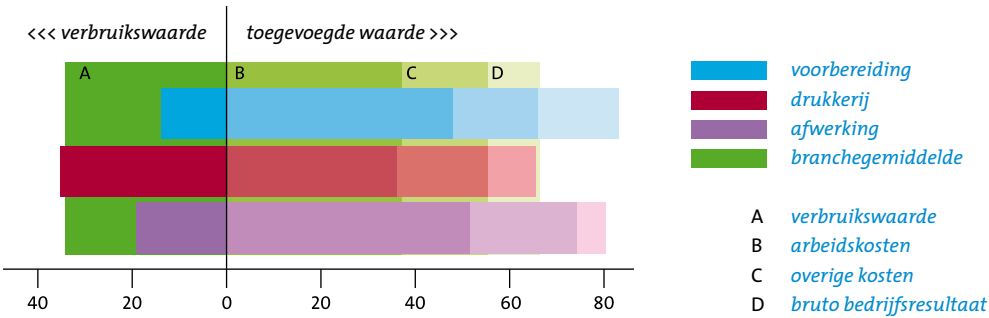

bron: KVGO Dienstencentrum

Verdeling van de grafische omzet naar opdrachtgevers

Ruim een vijfde deel van de omzet binnen de grafimediabranche komt rechtstreeks van industriële bedrijven, 13% komt via de reclamebranche. Grafische bedrijven besteden ook vaak een deel van het werk uit aan gespecialiseerde bedrijven. Dat is bijvoorbeeld het geval bij de afwerking van drukwerk tot een eindproduct.

Opdrachtgevers	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Uitgeverijen	10%	10%	9%	9%	9%	11%
Reclame- / ontwerpbureaus	13%	14%	13%	13%	15%	13%
Grafische industrie	15%	15%	16%	19%	14%	14%
Overige industriële bedrijven	24%	25%	27%	23%	23%	22%
Landbouw	1%	1%	1%	1%	1%	1%
Bouwbedrijven	2%	2%	2%	2%	3%	3%
Nutsbedrijven	2%	2%	1%	1%	2%	1%
Groot- en detailhandel	11%	9%	10%	10%	9%	11%
Transport	1%	1%	1%	1%	2%	2%
Banken / verzekeraars / zakelijke dienstverlening	7%	7%	7%	8%	8%	9%
Horeca	2%	3%	2%	1%	2%	1%
Overheid, medische en maatschappelijke dienstverlening	10%	9%	9%	10%	10%	10%
Particulieren	3%	3%	3%	3%	3%	4%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

bron: KVGO Dienstencentrum

Im- en export van grafische producten

In de afgelopen 10 jaar was de export van in Nederland geproduceerde grafische producten naar het buitenland zo'n 15% tot 20% hoger dan de import van grafische producten, die in het buitenland zijn geproduceerd. Het blijkt dat steeds meer import en export van grafische producten plaatsvindt met landen buiten de Europese Unie. Dat betekent dat de Nederlandse markt verschuift. De afgelopen jaren ontliep de groei in im- en export elkaar niet veel. Uit de jaarlijkse mutaties in import en export blijkt dat toevalligheden (bijv. aflopen van een contract) een belangrijke rol kunnen spelen.

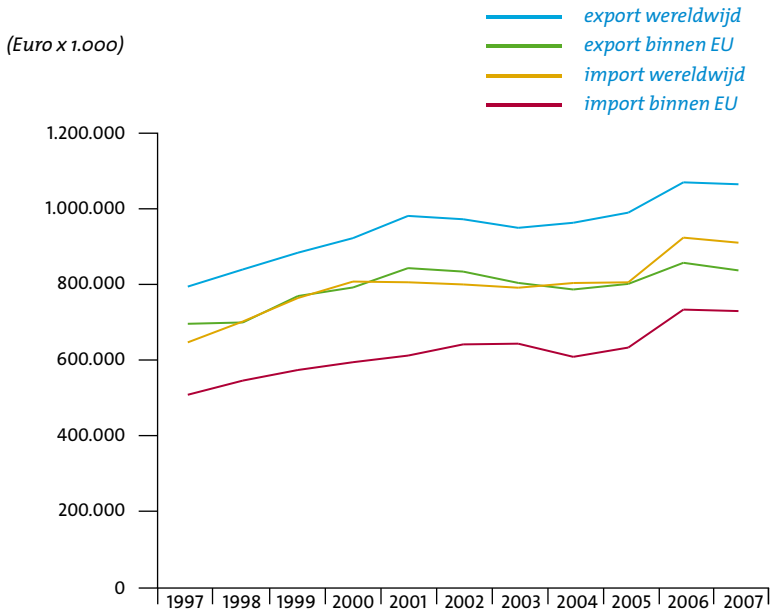

bron: KVGO Dienstencentrum

Innovaties in nieuwe diensten bij grafimediabedrijven

De verspreiding van nieuwe technieken en dienstverlening is een graadmeter van de innovatie binnen een bedrijfstak. De snelst groeiende innovatie in de grafimediabranche is de toepassing van professionele printsystemen, naast vertrouwde druktechnieken als offset. Grafische bedrijven bieden steeds vaker een breed scala aan crossmediatechnieken aan en adviseren hun klanten over de mogelijkheden daarvan.

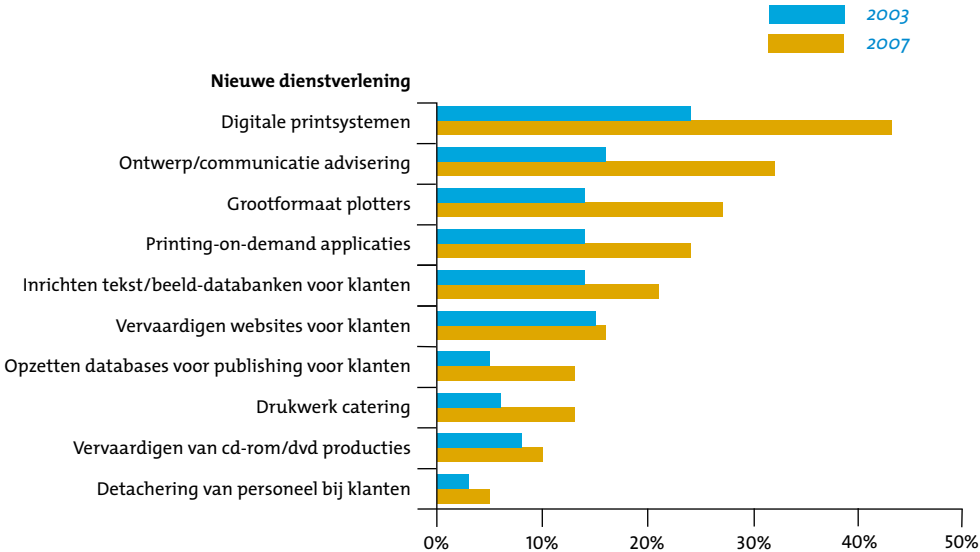

bron: KVGO Dienstencentrum

Kerngegevens KVGO-leden

Ontwikkeling aantal KVGO-ledenbedrijven en werkzame personen

KVGO-ledenbedrijven

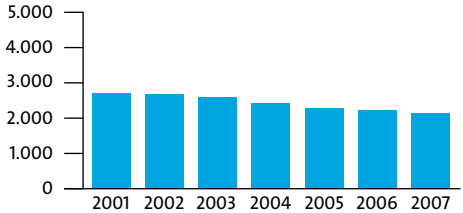

voorbereidingsbedrijven	*207*
drukkerijbedrijven	*1.586*
afwerkingsbedrijven	*164*
overige bedrijven	*235*
Totaal per 1 januari 2007	*2.192*

Werkzame personen

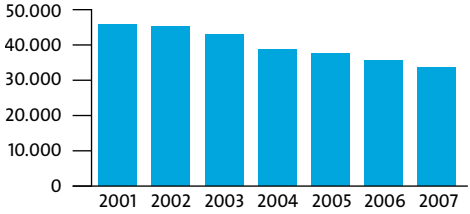

voorbereidingsbedrijven	*1.819*
drukkerijbedrijven	*25.398*
afwerkingsbedrijven	*3.960*
overige bedrijven	*3.508*
Totaal per 1 januari 2007	*34.685*

bron: Koninklijke KVGO

Aantal KVGO-ledenbedrijven en werkzame personen per provincie

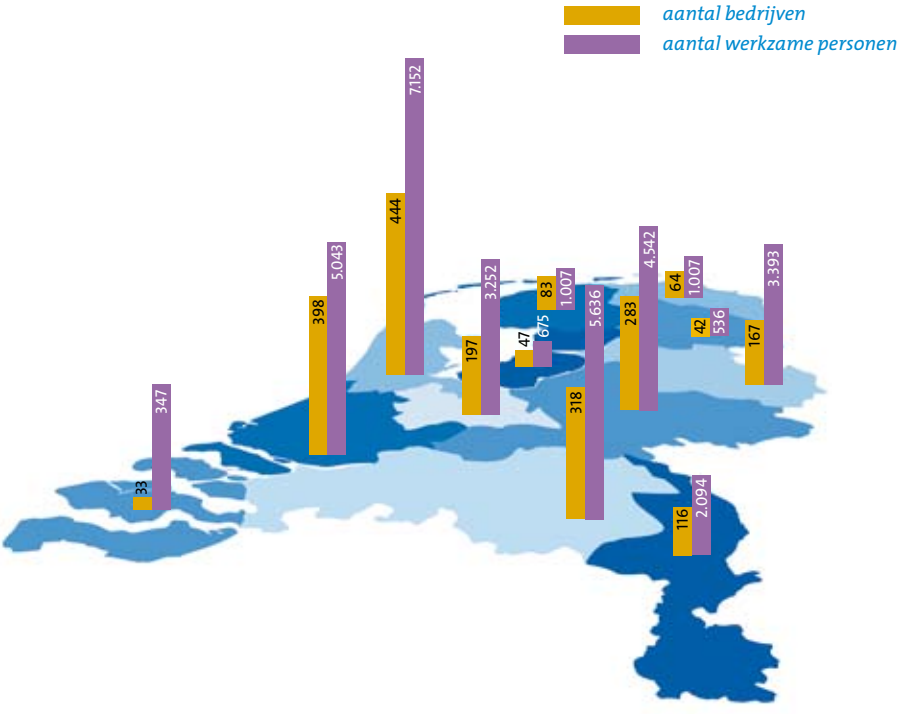

bron: Koninklijke KVGO

Arbeidsmarkt in cijfers

Werkgelegenheid naar beroepsgroep

Er zijn vier grote beroepsgroepen binnen de grafimediabranche die de basis vormen van de grafische bedrijvigheid. Commercieel personeel, tekst- en beeldopmakers (dtp'ers), drukkers en nabewerkers. Tellen we alle mensen bij elkaar die in de nabewerking werkzaam zijn, inclusief expeditie en technische hulpwerkzaamheden, dan vormen zij zelfs de grootste beroepsgroep. De meeste nabewerkers werken in een nabewerkingsafdeling van een drukkerij en niet bij een gespecialiseerd nabewerkingsbedrijf.

Totaal werkzame personen: 42.042

bron: Kenniscentrum GOC

Regionale verschillen in vraag naar personeel

Er bestaan grote verschillen tussen de provincies in grafische werkgelegenheid en daarmee in het aantal vacatures. Vanaf 2005 neemt het aantal vacatures weer toe en deze trend zet zich door. Ondanks het teruglopen van de werkgelegenheid zullen er door de vergrijzing steeds meer vacatures ontstaan. Er is inmiddels zelfs een tekort aan geschoolde drukkers en nabewerkers.

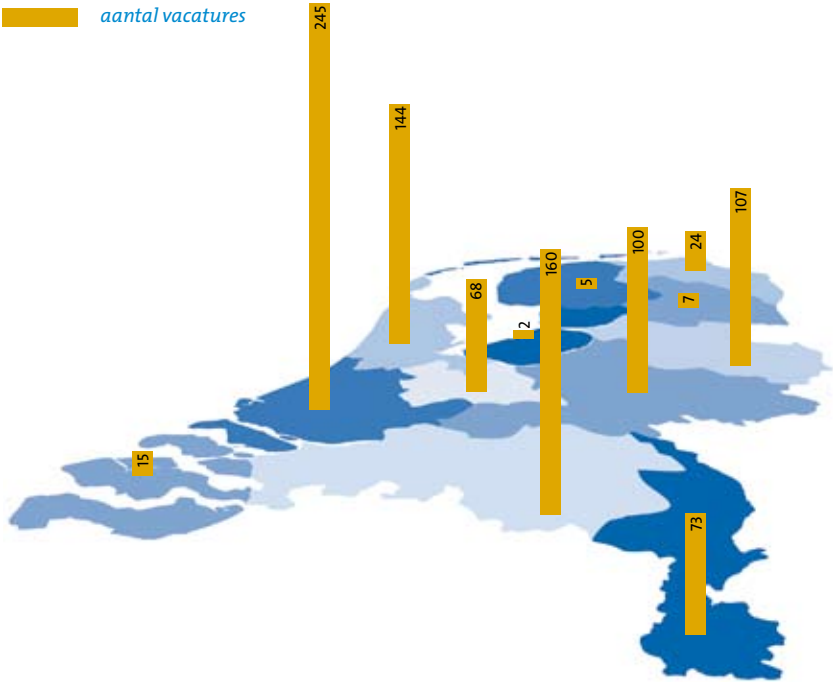

bron: Kenniscentrum GOC

Totaal aantal openstaande vacatures

Het aantal vacatures binnen de grafimediabranche trekt in 2007 fors aan. Met 958 openstaande vacatures op de peildatum van het vacatureonderzoek, zit de branche bijna weer op het niveau van 1998. Toen was er sprake van een economische hoogconjunctuur in Nederland.

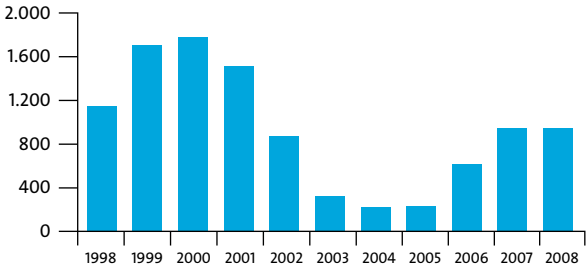

Aantal openstaande vacatures

bron: Kenniscentrum GOC

Vacaturegraad binnen de grafimediabranche per provincie

Regionale arbeidsmarkten zijn met elkaar te vergelijken via de vacaturegraad. Daarvoor wordt het aantal openstaande vacatures in verhouding gebracht met de omvang van de regionale werkgelegenheid. De vacaturegraad is het aantal openstaande vacatures per 1000 werkzame personen (promillage). Hiermee is direct te zien in welke regio de vraag op de arbeidsmarkt het sterkst is dan wel het zwakst.

vacaturegraad ‰

Totaal branche: 21,6

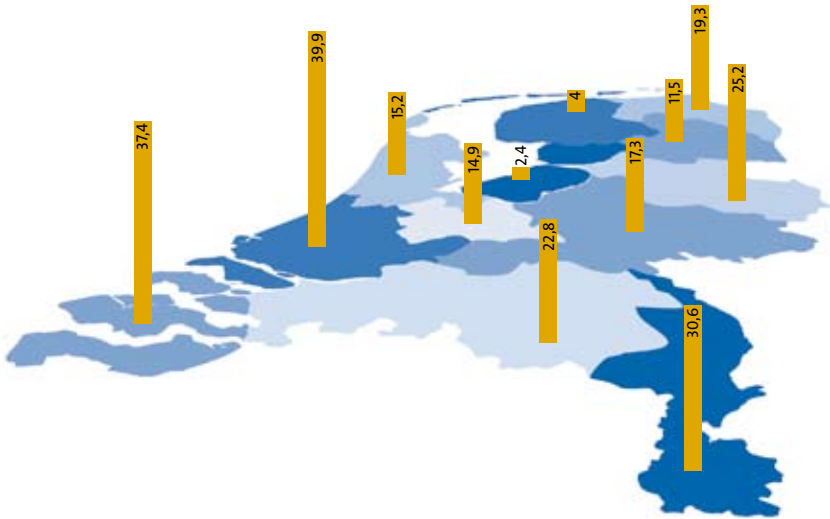

bron: Kenniscentrum GOC

Kanalen van personeelswerving

Bedrijven werven hun personeel langs een of meerdere kanalen. Binnen de grafimediabranche werft 58% van de bedrijven hun personeel via advertenties in kranten en bladen. Ook maakt 41% van de bedrijven gebruik van het eigen contactennetwerk om naar nieuw personeel te zoeken. Het aantal bedrijven dat gebruik maakt van vacaturesites op internet is nog bescheiden, maar groeit wel. Werknemers die zoeken naar een baan via vacaturesites missen bijna 90% van de aangeboden banen.

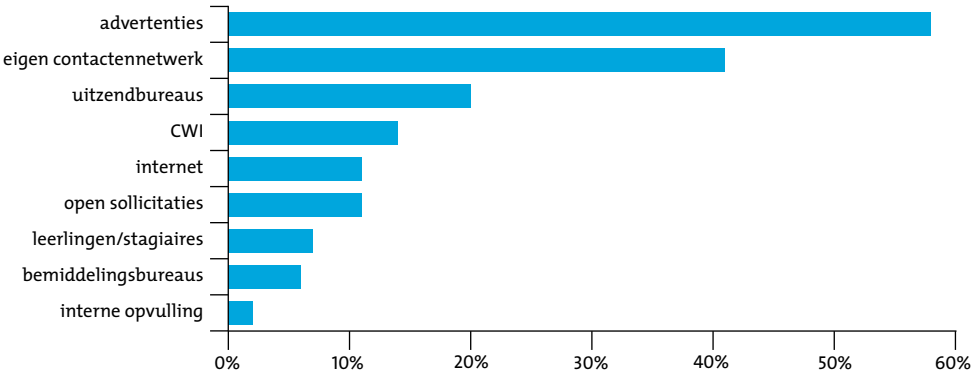

bron: Kenniscentrum GOC

Werkzame beroepsbevolking Nederland en grafimediabranche

In de grafimediabranche werken, ten opzichte van de Nederlandse bevolking, minder jongeren tot 25 jaar en meer ouderen boven de 50 jaar.

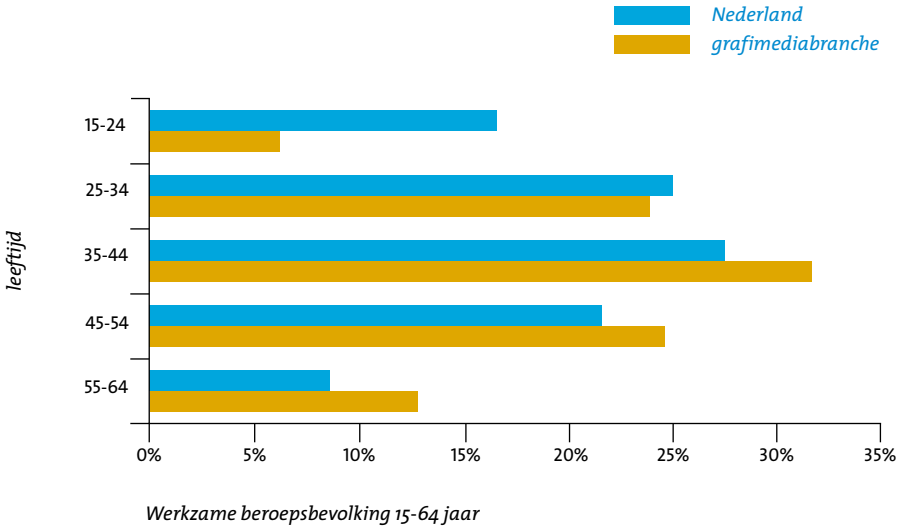

bron: CBS en GBF

Gemiddelde leeftijd en werkgelegenheid

De gemiddelde leeftijd binnen de branche was in 2007 ruim 42 jaar: dus de helft van alle werknemers is 42 jaar of ouder. Opvallend is dat steeds als de werkgelegenheid afneemt de gemiddelde leeftijd flink toeneemt. Dat komt, omdat bij een dalende werkgelegenheid veel minder jongeren de bedrijven instromen.

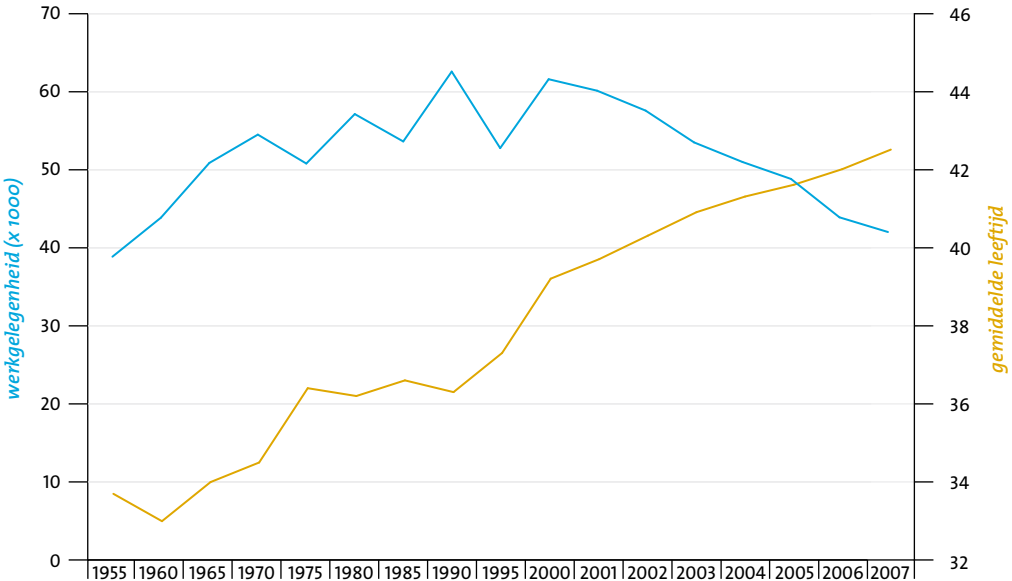

bron: GBF

Leeftijdsopbouw werknemers grafimediabranche

Uit de grafiek blijkt dat een grote groep werknemers over een aantal jaren met pensioen gaat. Voor een belangrijk deel moeten deze werknemers worden vervangen. Doordat langer wordt doorgewerkt, is de sterke toename van de vervangingsvraag naar een later tijdstip verschoven.

Het steeds langer moeten doorwerken betekent ook, dat de gemiddelde leeftijd binnen de branche verder toeneemt.

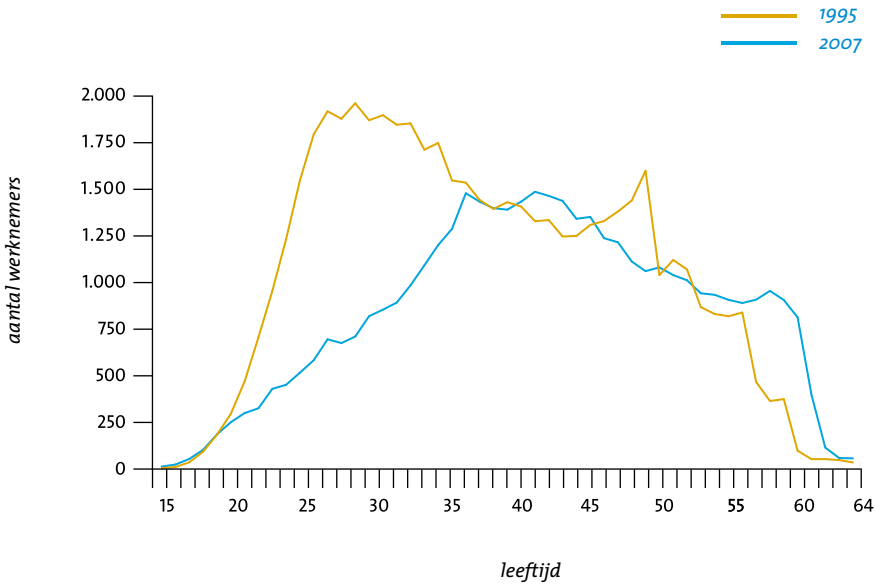

bron: GBF

Doorstroom gediplomeerden uit mbo-beroepsonderwijs

Mbo-leerlingen die opgeleid worden voor grafische beroepen als drukker en nabewerker stromen bijna allemaal direct door naar een baan binnen de grafimediabranche. Schoolverlaters in vormgeving en nieuwe mediaberoepen gaan vaker direct naar een voltijds vervolgopleiding bij het hbo. Bovendien vinden zij ook vaak een baan in een van de andere branches die gerekend worden tot de brede creatieve industrie in Nederland.

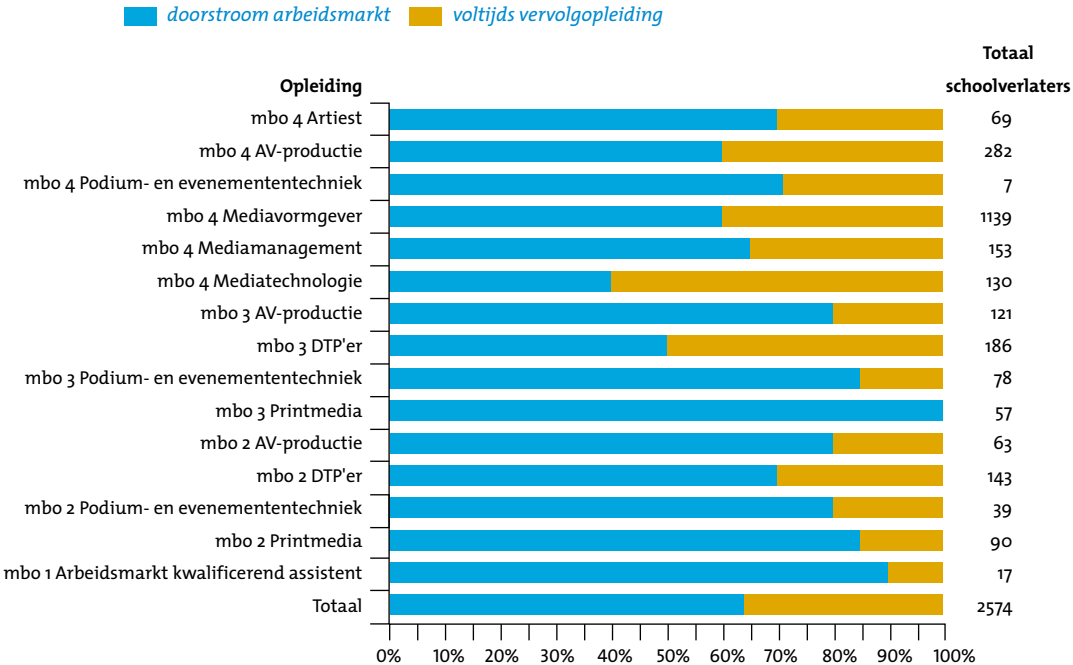

bron: Kenniscentrum GOC

Inkrimping in formatieplaatsen en aantal vacatures per beroepsgroep

Binnen de grafimediabranche is in de afgelopen jaren de inkrimping in het personeelsbestand groter geweest dan het aantal vacatures. Op dit moment is de inkrimping sterk verminderd en het aantal vacatures fors toegenomen. Voor vormgevers en dtp'ers zijn er bovendien ook buiten de grafimediabranche veel vacatures te vinden. Voor drukkers, nabewerkers, verkopers en ordervoorbereiders is het aantal vacatures inmiddels zo groot dat bedrijven steeds meer moeite hebben om aan nieuw personeel te komen.

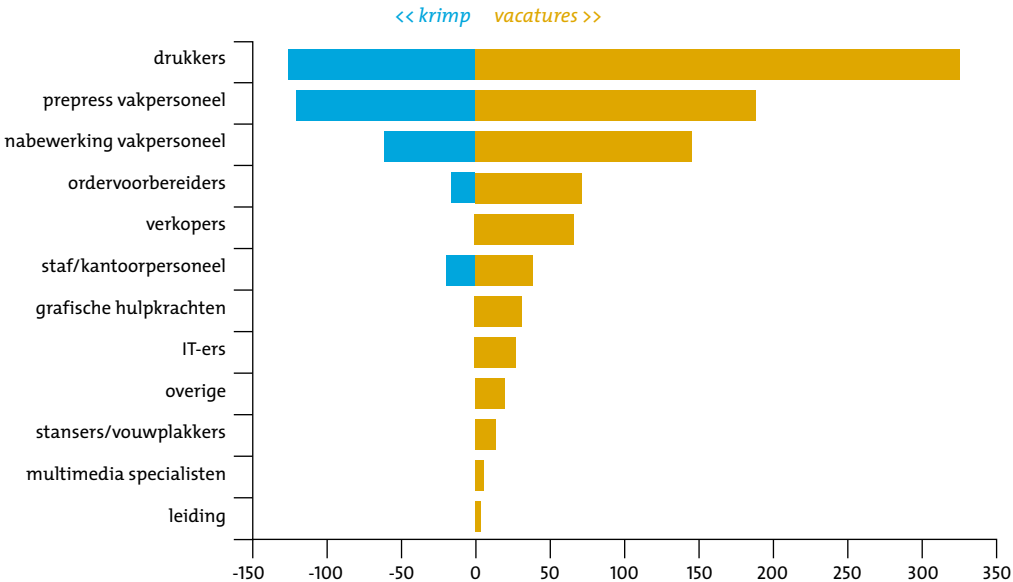

bron: Kenniscentrum GOC

Beroepsopleiding in cijfers

Aantal leerlingen grafimedia beroepsopleiding en geaccrediteerde leerbedrijven

Alle leerlingen in het mbo-beroepsonderwijs lopen stages in bedrijven of hebben een leerplaats bij het bedrijf waar ze als werknemer in dienst zijn. Er zijn ook speciale leerplaatsen voor vmbo-leerlingen en leerbedrijven in het buitenland.

Opleiding	Mbo Niveau	Leerlingen	Leerbedrijven
Artiest	4	1432	136
AV-productie	4	1527	618
Podium- en evenemententechniek	4	45	368
Mediavormgever	4	9061	2608
Mediamanagement	4	715	740
Mediatechnologie	4	629	724
Gaming	4	348	4
AV-productie	3	641	486
DTP'er	3	1076	1451
Podium- en evenemententechniek	3	311	212
Printmedia	3	117	926
AV-productie	2	260	25
DTP'er	2	451	730
Podium- en evenemententechniek	2	139	89
Printmedia	2	406	1259
Arbeidsmarkt kwalificerend assistent	1	30	146
Totaal		17188	4862
Buitenlandse leerbedrijven	mbo	*	38
Vmbo voorbereiden	-	*	43
Vmbo drukken	-	*	100
Vmbo nabewerken	-	*	87

** ontbrekende gegevens*

Bron: Cfi en Kenniscentrum GOC

Aantal leerbedrijven naar hoofdactiviteit

Aan een goed leerbedrijf worden voorwaarden gesteld. Wanneer bedrijven aan deze voorwaarden voldoen, dan worden ze door Kenniscentrum GOC erkend (geaccrediteerd). Erkende leerbedrijven worden in het Register van leerbedrijven opgenomen. De leerlingen krijgen in deze bedrijven een goede beroepsopleiding. De erkende leerbedrijven zijn via de website www.goc.nl in het register leerbedrijven te vinden.

Grafimediabranche	Aantal bedrijven	Overige branches	Aantal bedrijven
Prepressbedrijf	78	Uitgeverij	112
Drukkerij	956	Reclamebureau	1226
Nabewerkingsbedrijf	71	Signbedrijf	128
Verpakkingsbedrijf	34	Multimediabedrijf	648
Overig Grafisch	37	Copy/printbedrijf	113
		Audiovisueel	474
		Theater en podia	400
		Onderwijsinstelling	42
		Overig niet Grafisch	543
Totaal leerbedrijven	1176	Totaal leerbedrijven	3686
Aandeel leerbedrijven binnen branche	40%		
mutatie t.o.v. 2007	+22		+416

bron: Kenniscentrum GOC

Leerlingen grafimedia beroepsopleiding mbo 2007-2008 naar geslacht

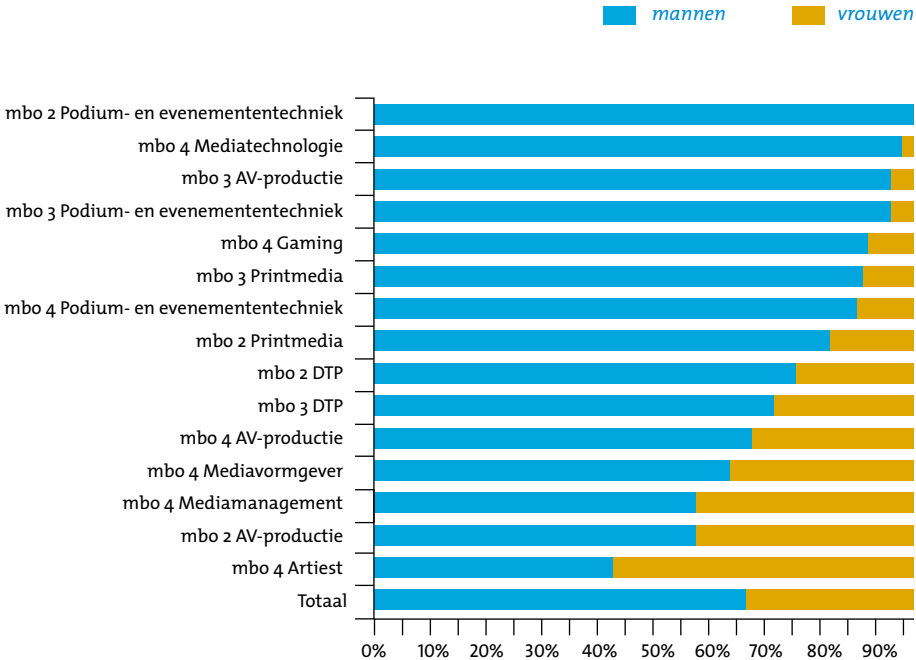

bron: Cfi

Leerlingen in opleiding specifiek grafimediaberoepen mbo 2007-2008

Mbo-school	Commercieel en Productieplanning	IT-specialisten grafimedia	Mediavormgevers	DTP'ers	Drukkers en Nabewerkers
Grafisch Lyceum Rotterdam	291	246	1820	296	177
Mediacollege Amsterdam	114	81	1402	171	92
Grafisch Lyceum Utrecht	162	26	1230	283	55
De Eindhovense School	93	70	680	103	85
ROC Deltion College	32	29	512	107	67
SintLucas			724		
CIBAP			269	202	
ROC Friese Poort	1	19	220	111	14
ROC van Twente			285	63	
ROC Rijn IJssel			109	150	33
ROC Midden Nederland			283		
ROC West-Brabant		36	222		
ROC Friesland College	1	5	214		
ROC Nijmegen eo			177		
ROC van Amsterdam	21	6	134		
Landstede			103	24	
ROC Alfa College			118		
ROC Da Vinci College			115		
ROC Flevoland			93		
ROC Drenthe College			92		
ROC Zeeland		60	27		
ROC Koning Willem I			83		
ROC AVENTUS			66		
ROC Noorderpoortcollege			49		
ROC ASA		8	34		
ROC Midden Brabant		24			
ROC Leiden		19			
ROC Westerschelde				17	
Totaal	715	629	9061	1527	523

bron: Cfi

Samenhang instroom jonge werknemers en beroepsopleiding in bedrijven

De bereidheid van grafische bedrijven om leerlingen een beroepsopleiding te geven, hangt sterk samen met de werkgelegenheidsontwikkeling. Vanaf begin jaren negentig loopt de instroom van nieuwe (jonge) medewerkers sterk terug. Dat is te zien in het aandeel dat jongeren uitmaken in de totale werkgelegenheid in de branche. De opleiding binnen bedrijven (BBL: beroepsbegeleidende leerweg) vertoont een overeenkomstig beeld. Net als in de jaren tachtig het geval was, wil de overheid bedrijven stimuleren meer jongeren een leerwerkplek aan te bieden.

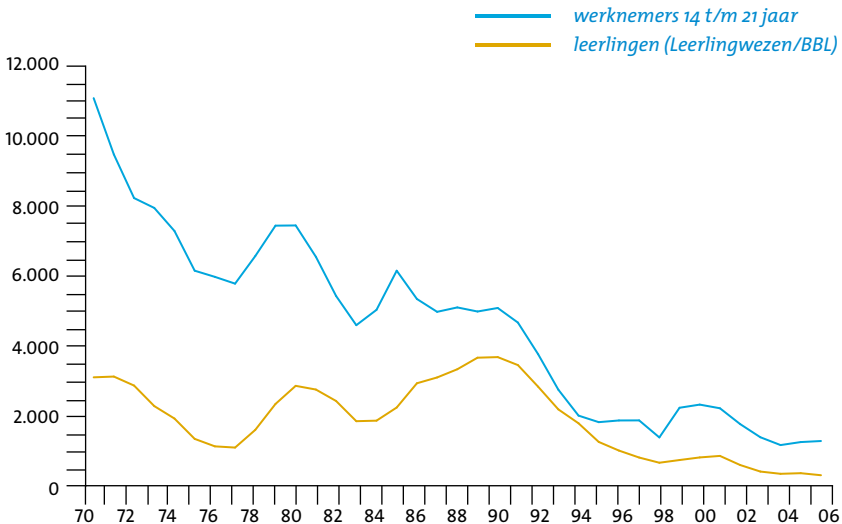

bron: GBF, Kenniscentrum GOC

Trainingen in cijfers

Aantal cursisten open inschrijving en in-companyprojecten

Kenniscentrum GOC biedt reguliere cursussen aan waarop bedrijven hun werknemers kunnen inschrijven en maatwerktrainingen die in-company worden gegeven. Veel bedrijven bezuinigen op opleidingen als het economisch slechter gaat. Daarnaast blijkt dat bedrijven de afgelopen jaren vaker maatwerktrainingen willen die in-company worden gegeven.

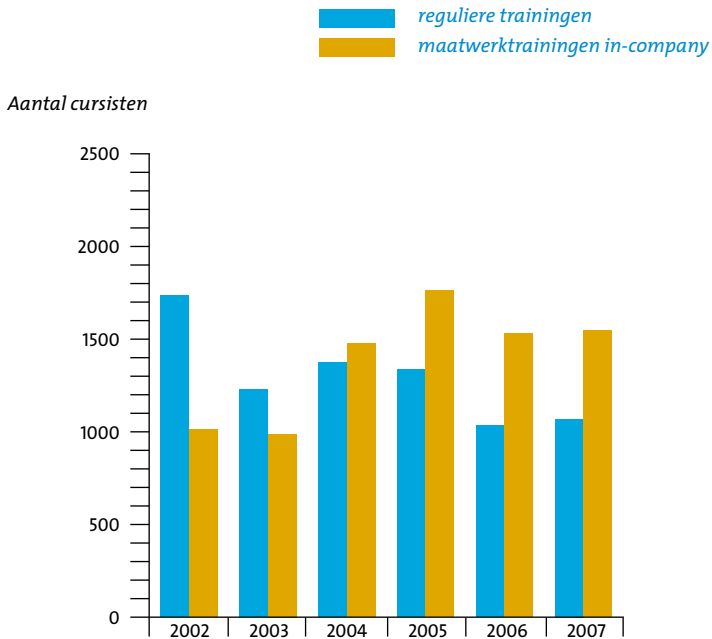

bron: GBF, Kenniscentrum GOC

Aantal cursisten bij het trainingscentrum van Kenniscentrum GOC

Van de certificerende cursussen trekken premedia en drukken de meeste deelnemers. Bij de korte trainingen zijn naast premedia en drukken ook de basistrainingen voor praktijkopleiders en leidinggevenden populair. De belangstelling voor workshops over verschillende innovatieve thema's is groeiende. Van alle cursisten is 23% vrouw. Daarmee zijn vrouwen iets minder vertegenwoordigd onder de cursisten omdat van de totale werkgelegenheid 27% vrouw is. Het percentage schommelt overigens behoorlijk van jaar tot jaar. Er zijn ook jaren dat vrouwen wel evenredig zijn vertegenwoordigd onder de cursisten.

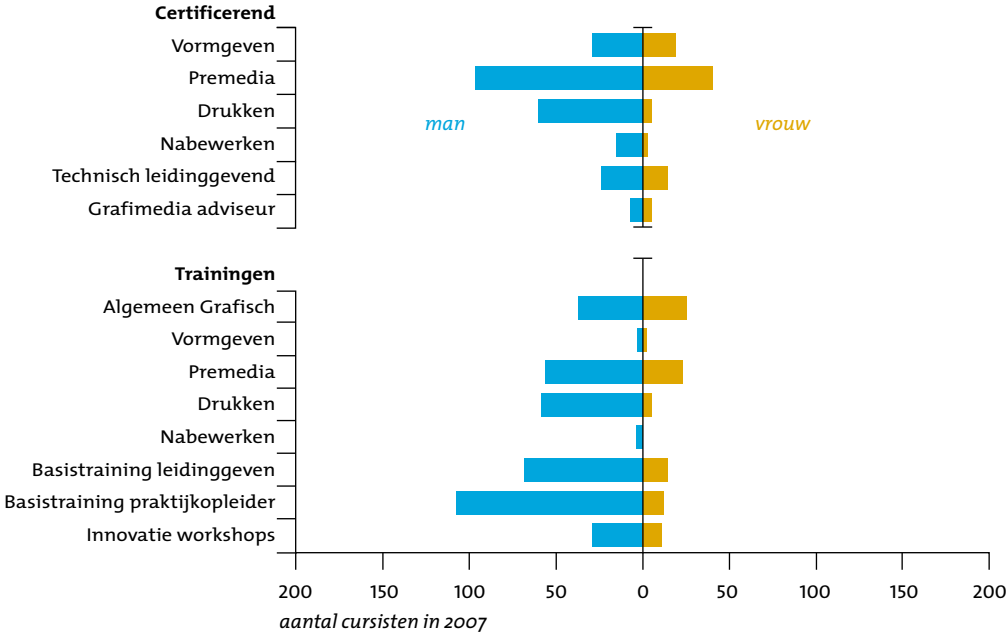

bron: Kenniscentrum GOC

Cursusdeelnemers Kenniscentrum GOC naar leeftijd

Onder de cursisten zijn de oudere leeftijdsgroepen minder goed vertegenwoordigd. Het omslagpunt ligt rond het vijftigste jaar. Ook jongeren onder de 20 jaar zijn minder vertegenwoordigd, maar deze werknemers volgen vaak nog een beroepsopleiding en dat is geen cursus.

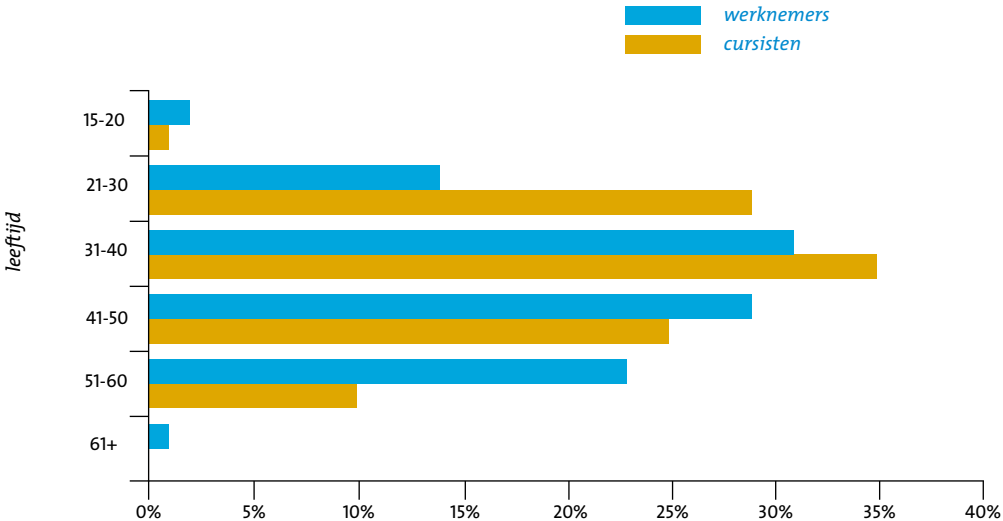

	werknemers	cursisten
mannen	72,5%	76,9%
vrouwen	27,5%	23,1%

bron: Kenniscentrum GOC

Uitgave:

Koninklijke KVGO
Startbaan 10, 1185 XR Amstelveen
Postbus 220, 1180 AE Amstelveen
T (020) 543 56 78
F (020) 543 54 75
E-mail: info@kvgo.nl
Internet: www.kvgo.nl

Kenniscentrum GOC
De Schutterij 2, 3905 PL Veenendaal
Postbus 347, 3900 AH Veenendaal
T (0318) 53 91 11
F (0318) 52 99 69
E-mail: info@goc.nl
Internet: www.goc.nl

Voorbehoud
De redactie is niet verantwoordelijk voor de juistheid van gegevens die door derden werden verstrekt en is niet aansprakelijk voor de gevolgen voortvloeiend uit onvolledige of foutieve informatie. Aan de redactionele inhoud kunnen geen rechten worden ontleend.
Niets uit deze uitgave mag zonder (schriftelijke) toestemming van de uitgever worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt.

© juni 2008 Koninklijke KVGO en Kenniscentrum GOC
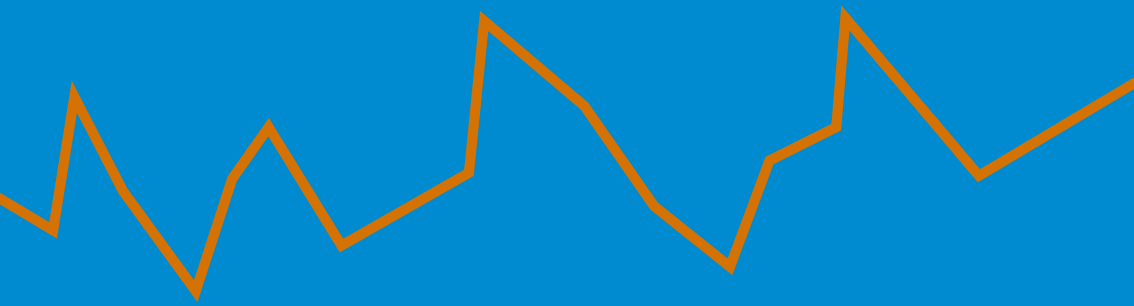
Vormgeving: Ontwerpbureau Voltage, Nijmegen
Druk: Drukkerij Roos en Roos, Arnhem
Fotografie: NFP Photography, Utrecht